

השולח פרק רביעי גימין

אמרי זה קורין בו. פי' בקונטרס דהוה ליה ספק ספיקא דשמא ישראל כתבו ואפילו כתבו עובד כוכבים שמא כתבו למכור לישראל ולא לשם עבודת כוכבים ואין נראה דרב נחמן קאמר כתבו עובד כוכבים יגנו והיינו אפילו כתבו למכור לישראל

מפני תיקון העולם: **גמ'** אמר ליה רב בודיא לרב אשי יתר על כדי דמיהן הוא דאין לוקחין הא בכדי דמיהן לוקחין אשמע מינה ס"ת שנמצא ביד עובד כוכבים קורין בו דילמא לגנו אמר רב נחמן **ב**נקטינן **ב** ספר תורה שכתבו מין ישראל כתבו עובד כוכבים יגנו ינמצא ביד מין יגנו נמצא ביד עובד כוכבים אמרי לה יגנו ואמרי לה קורין בו ספר תורה שכתבו עובד כוכבים תני חדא ישראל ותניא אידך יגנו ותניא אידך קורין בו לא קשיא הא דתניא ישראל ר"א היא דאמר ר"ס חסם מהשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים והא דתניא יגנו האי תנא הוא **ב** דתני רב המנונא בריה דרבא מפשרוניא **ה** ס"ת תפלין ומוזות שכתבן **ד** (מין) ומסור עובד כוכבים ועבד אשה וקטן וכוותי וישראל מומר פסולין שנאמר וקשרתם וכתבתם כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה וכל שאינו בקשירה אינו בכתיבה והא דתניא קורין בו האי תנא הוא דתניא **ה** לוקחין ספרים מן העובדי כוכבים בכל מקום ובלבד שיהיו כתובין בהלכתן ומעשה בעובד כוכבים אחד בצידן שהיה כותב ספרים והתיר רשב"ג ליקח ממנו ורשב"ג עיבוד לשמן בעי כתיבה לשמן לא בעי **ו** דתניא אי ציפן הוב או שמלה עליהן עור בהמה טמאה פסולות עור בהמה טהורה כשרות ואע"פ שלא עיבדן לשמן רבי שמעון בן גמליאל אומר אפילו עור בהמה פסולות עד שיעבדן לשמן אמר רבה בר רב אשי בגר שחור לסורו וכוונתו כ"ש ידעו ליה מין אמר רב אשי ישחור לסורו מושום יראה תנו רבנן מעלין בדמיהן עד כדי טרפיעין **ז** מאי טרפיעין אמר רב ששת איסתירא היא שייעתא דאייתני חייאתא דתפילי לקמיה דאביי אמר לה יהבת לי ריש ריש בתמרי אימיליא זיזרא שקלא שדתינהו בנהרא אמר לא אבעי לי לזלוזלינהו באפה כולי האי: **תתני** **ח** המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר משום גדר לא יחזיר רבי יהודה אומר כל גדר שידעו בו רבים לא יחזיר ושלא ידעו בו רבים יחזיר ר"מ אומר כל גדר שצריך חקירת חכם לא יחזיר ושאינו צריך חקירת חכם יחזיר א"ר אלעזר לא אסרו זה אלא מפני זה אמר ר' יוסי בר' יהודה מעשה בצידן באחד שאמר לאשתו קונם אם איני מוגרשך וגרשה והתירו לו חכמים שיחזירוהו מפני תיקון העולם: **גמ'** ר"א אמר רב נחמן ר"הוא שאמר לה משום שם רע אני מוציא משום

מתני' מפני סיקון פעולם. אי משום דומקא דליצורא אי משום ללל ליגרבו ולייתו טפי: **גמ'** קורין בו. ולא חיישינן שמא הוא כתבו לשם עבודת כוכבים ופלוגמא היא לקמיה: **דילמא**. הך דדייקא מתני' הא צדיק דמיהן לוקחין ליגנו קאמר ואין מניחין אותו צדיק שמא כשר הוא וגומזין אותו מספיקא: **מין**. הא דקודק דעבודת כוכבים כגון כומר **ט**: **ישרף**. דודאי לשם עבודת כוכבים כתבו: **כתבו עובד כוכבים יגנו**. דלקמן: **נמצא ציד מין יגנו**. ספק כתבו ספק מלאו וכשר הוא: **נמצא ציד עובד כוכבים אמרי לה יגנו**. מספיקא שמא הוא כתבו: **ואמרי לה קורין בו**. דספק ספיקא הוא שמא ישראל כתבו וסא ממלא לומר הוא כתבו שמא למכור לישראל כתבו ולא לשם עבודת כוכבי: **דרי"א שפישט חולין צפ' שני (דף נח:)**: **מפירוניא**. שם מקום: **מסור**. מלשן: **עבד ואשה חין** בקשירה דמ"ע שהזמן גרמא היא לילה ושבת לאו זמן תפילין הוא: **קוסי**. גירי אריות הן: **מומר ומסור**. היי פרוק מעליהן **עול**: **כתיבה לשמן לא בעי**. בתמיה: **ליפן**. לתפילין והצ: **שטלה**. לשון טלאי כלומר עשה חיפוי כסם שלהן בעור בהמה טמאה: **פסולות**. דתני (שמות יג) **צפיד מן המומר צפיד: צגר שחור לסורו**. רע. והואה דלידן גר הוא וחזר לסורו וידוע דבעי לשמן: **מחמה יראה**. וירא לפשטו של ירצהוהו הכותים: **ס"ר מעלין דמיהן**. אע"פ ששינו אין לוקחין אותן ביותר מדמיהן טעמא שלא יתנו לז ויטרילתו לשלול ספקי אכל דבדר מועט להעלות דמיהן טרפיעין לא מוכחא מילתא כולי האי: **איסתירא**. סלע מדינה שמינית ששסלע זורי דהיינו חזי דינר והכי מפרש בכמוצות פרק אע"פ (דף נד:): **טייעפא**. ישמעאלית: **חייטא**. שק קטן: **ריש ריש**. זוג זוג של ראש וזרוע: **אילניא** או **ירא**. נתמלאת ארס מרוב כעס: **בתני** **משום ש"ר**. שילא עליה לעו זנות: **משום גדר**. שדירה ואמר אי אפשי באשה נדרנית: לא יחזיר. ואפי' נמלאו דברים גדלים או הגדר התיירו חכם. וטעמא פליגי בה אמוראי **א**יכא למ"ד משום גדר לא יחזיר רבי יהודה אומר כל גדר שידעו בו רבים לא יחזיר ושלא ידעו בו רבים יחזיר ר"מ אומר כל גדר שצריך חקירת חכם לא יחזיר ושאינו צריך חקירת חכם יחזיר א"ר אלעזר לא אסרו זה אלא מפני זה אמר ר' יוסי בר' יהודה מעשה בצידן באחד שאמר לאשתו קונם אם איני מוגרשך וגרשה והתירו לו חכמים שיחזירוהו מפני תיקון העולם: **גמ'** ר"א אמר רב נחמן ר"הוא שאמר לה משום שם רע אני מוציא משום

תורה אור השלם

1. ושמנתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אותם לזאת על ידיכם ויהי לטופפת בין עיניכם וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: דברים יא, כ

גליון הש"ס

גמ' ס"ת שכתבו מין ישראל ע"י שנת קצו ע"א מד"ה ספרי: רש"י ד"ה גדר שחור לבור. עיין רש"י אריות דף יג ע"א ד"ה א"ל:

מוסף רש"י

נקטינן מסורת ממצוה מנהיגה מרומיתו (והגוי ה.) ציפן זהב. לתפילין, פסולות הבתים, דמיהן של עור בעיני דאפילו שיקחין אין אלף כחולות נמנין דלאמרין בקימין (מחמת מ.) או שטלה עליהן עור בהמה טמאה. שעשה כחם של עור בהמה טמאה. פסולות. דמיהן מירתי שנתה שיליס (שנת קמ.) למען מהיה מרת ה' צפיד מן המומר צפיד (מחמת מ.) משום שם רע לא יחזירי למשך גדר לא יחזירי. איכא למ"ד משום שקלולא, שאס אמה אומר יחזיר שמא תלך ומשא וממלא שם על שאינו שם רע, או נדר נעקר ע"י חכם, ומקלקלה זו ואומר אילו הייתי יודע שכל הוה, אפילו עומדין לי מאה מנה לא הייתי מגרשך, לפיך אמרתי לו הי יודע שמנולא אס שמו משום שם רע או משום גדר לא יחזיר, ולא חסדיה עילך לא מאה להוציא, לא אמי מו לקלקל לא מהנימן, שהיי יודע שאמריה עליו ולא תש לבדוק את הדבר, (מחמת מ.) או: חס חסדיה עילך לא תש לבדוק דבדני שקל (מחמת מ.) ואיכא למ"ד כדי שלא יחזיר צדק ישראל פירות עבירות וגמלים (מחמת מ.) כל גדר שידעו בו רבים. נדרתו כפי עשרה, לא יחזירי. קסבר טעמא משום שכל יחזיר פירות נדרים הוא, וי נדרה כפי רבים חוה נדר משום לו הפירה לא יחזיר וימר מצי קנסיה, שלא ידעו בו רבים דיש לו הפירה לא קנסיה (מ.) כל גדר שצריך חקירת חכם. שאין העבול יכול להפסיק שאינו מדברים שפיו לניהול ולא עיניו נפש, שאינו יכול להמיר לא חסדיה עילך יודע דמסתור יכול להמיר לא חסדיה עילך יודע דמסתור יכול להפסיק, דכדאי לא מצי לקלקלה, שהיה לו להפסיק ולא הפסיק, לא אסרו זה. ל"ך חקירת חכם, אלא מפני זה. שאינו ל"ך, שהל"ך חקירת חכם אין לו קלקול, ללא כל כמיהה לומר אילו הייתי יודע, לפי שאין חסד רואה שמתחילה אשתו צדיק, אלא מפני זה אסרוהו מפני שאינו ל"ך, יכול הוא לנשק ולומר לא הייתי יודע שאינו יכול להפסיק וגו' הא אלו האי (מ.)

לפי תיקון העולם. אמר רב יוסף בר מנימי אמר רב נחמן והוא

מפני תיקון העולם: **גמ'** אמר ליה רב בודיא לרב אשי יתר על כדי דמיהן הוא דאין לוקחין הא בכדי דמיהן לוקחין אשמע מינה ס"ת שנמצא ביד עובד כוכבים קורין בו דילמא לגנו אמר רב נחמן **ב**נקטינן **ב** ספר תורה שכתבו מין ישראל כתבו עובד כוכבים יגנו ינמצא ביד מין יגנו נמצא ביד עובד כוכבים אמרי לה יגנו ואמרי לה קורין בו ספר תורה שכתבו עובד כוכבים תני חדא ישראל ותניא אידך יגנו ותניא אידך קורין בו לא קשיא הא דתניא ישראל ר"א היא דאמר ר"ס חסם מהשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים והא דתניא יגנו האי תנא הוא **ב** דתני רב המנונא בריה דרבא מפשרוניא **ה** ס"ת תפלין ומוזות שכתבן **ד** (מין) ומסור עובד כוכבים ועבד אשה וקטן וכוותי וישראל מומר פסולין שנאמר וקשרתם וכתבתם כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה וכל שאינו בקשירה אינו בכתיבה והא דתניא קורין בו האי תנא הוא דתניא **ה** לוקחין ספרים מן העובדי כוכבים בכל מקום ובלבד שיהיו כתובין בהלכתן ומעשה בעובד כוכבים אחד בצידן שהיה כותב ספרים והתיר רשב"ג ליקח ממנו ורשב"ג עיבוד לשמן בעי כתיבה לשמן לא בעי **ו** דתניא אי ציפן הוב או שמלה עליהן עור בהמה טמאה פסולות עור בהמה טהורה כשרות ואע"פ שלא עיבדן לשמן רבי שמעון בן גמליאל אומר אפילו עור בהמה פסולות עד שיעבדן לשמן אמר רבה בר רב אשי בגר שחור לסורו וכוונתו כ"ש ידעו ליה מין אמר רב אשי ישחור לסורו מושום יראה תנו רבנן מעלין בדמיהן עד כדי טרפיעין **ז** מאי טרפיעין אמר רב ששת איסתירא היא שייעתא דאייתני חייאתא דתפילי לקמיה דאביי אמר לה יהבת לי ריש ריש בתמרי אימיליא זיזרא שקלא שדתינהו בנהרא אמר לא אבעי לי לזלוזלינהו באפה כולי האי: **תתני** **ח** המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר משום גדר לא יחזיר רבי יהודה אומר כל גדר שידעו בו רבים לא יחזיר ושלא ידעו בו רבים יחזיר ר"מ אומר כל גדר שצריך חקירת חכם לא יחזיר ושאינו צריך חקירת חכם יחזיר א"ר אלעזר לא אסרו זה אלא מפני זה אמר ר' יוסי בר' יהודה מעשה בצידן באחד שאמר לאשתו קונם אם איני מוגרשך וגרשה והתירו לו חכמים שיחזירוהו מפני תיקון העולם: **גמ'** ר"א אמר רב נחמן ר"הוא שאמר לה משום שם רע אני מוציא משום

מגושך וגישה והתירו לו חכמים שיחזירוהו מפני תיקון העולם.

אמר רב יוסף בר מנימי אמר רב נחמן והוא

מפני תיקון העולם. אמר רב יוסף בר מנימי אמר רב נחמן והוא

מפני תיקון העולם. אמר רב יוסף בר מנימי אמר רב נחמן והוא

מפני תיקון העולם. אמר רב יוסף בר מנימי אמר רב נחמן והוא

מוסף תוספות
א. לפנינו כפי: הוי' מתוך שאהיה נאמן להפסיד שבוך, אתה נאמן להפסיד עבוד אלאמא ס"ת (מני) בעיני עובד לשמו. ר"ן (כמ"י פרמא מטוטט נפ" דקד מטימ.) ו. וראי לחלק בין גימין שדן ע"י המצוה לעור של תפילין שהן תשמירי מצוה, דבעור של תפילין נמי הא איכא ש"ן של תפילין הדשים ממש כתיבה כפי במה מדליקין, ועוד דבפי התכלית מירתי תנאי מציעין ודב אציצית שהוא עיקר המצוה. מוס' הא"ש. ג. אי"כ הומנה לאו מילתא היא, דאי מילתא היא אפשר בחינתן העור ובתקונים קנינים בני לשוויי לשמה. מוס' מחמת מני: ד"ה ש"ו והתם מדברי טעמיה לשמה לעיבוד הדבא וה"ה צבועה. מוס' מסנהדרין: ד"ה אע"פ. ה. שילוקחין אותן ביתר מדמיהן עד טרפיעין. מוס' הא"ש. ו. ד"ן אן קנין בהם עילוי שפירק מוס' הא"ש. ז. וכנגד זה בספרים לפי דמיהם. מוס' הא"ש.

פסקי ר"ד

אמר רב בודיא לרב אשי יתר על דמיהן הוא דאין לוקחין פי' מפני טהרה ויחזיר אשתו הא שלא יגרורו לשלול אותו הא בכדי דמיהן לוקחין ס"ת שנמצא ביד עובד כוכבים קורין בו דילמא ליגנו. אמר רב נחמן נקטי' ס"ת שכתבו אפיקורוס ישרף. פי' שהוא ארוך לע"ז וכתב מחשבתו הוא לא וכתב האזכרות לשם ע"ז שלו. כתבו עובד כוכבים יגנו פי' דלא אמרי' סתם מחשבת עובד כוכבים לע"ז אלא הדבר ספק הילכך אין שורפין אותו ואין קורין בו אלא טעון גנייה נמצא ביד אפיקורוס יגנו פי' שאין ידוע מי כתבו נמצא ביד עובד כוכבים אמרי לה יגנו ואמרי לה קורין בו מ"ד קורין בו דאמרי' מישראל זבניה או שקליה באונס כדי למכור לישראל ומ"ד יגנו שמא הוא כתבו ופסול. ותי' תנא בריה דרבא מפשרוניא ס"ת ותפילין ומוזות שכתבן אפיקורוס ועובד כוכבים ועבד ואשה וקטן וכוותי וישראל מושמד פסולין שנאמר וקשרתם ותכתבתם כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה וכל שאינו בקשירה אינו בכתיבה. ואשה אינה בקשירה דה"ל מצות עשה שהזמן גרמא דלילה ושבת לאו זמן תפילין נינהו ומסור וישראל אפיקורוס פרק מעליהן עול שכימ וצ"ע דאשת מחריבה במזוזה כדתנן בברכות (דף כ) והייבום במזוזה כיון דאינה רשאית לכתוב תורה ותפילין אינה רשאית לכתוב מזוזה אלא ברובה תכית מזוזה מכתובת ס"ת ותפילין וכל שפסול בה פסול בה: ת"י מעלין על דמיהן עד כדי טרפיעין מאי טרפיעין אמר רב ששת אסתירה פי' סלע מדינה שהיא שמינית שבסלע צורי דהיינו חצי דינר צורי ורשאין לקנות התפילין מן המוציאם כל זוג בחצי דינר ואין לו עילוי הניכר שיתנו לבם לשלול מהן. היא שייעתא דאייתא דתפילי לקמיה דאביי א"ל אביי והבתינהו ריש ריש בתמרי אימילי זיזרא שקלא שדתינהו בנהרא אמר אביי לא אבעי לי למולינהו באפה כולי האי: **בתני** **המוציא את אשתו משום ש"ר**. כלומר שיצא עליה לעו לזנות לא יחזיר. אמר רב יוסף בר מנימי אמר רב נחמן ר"הוא שאמר לה משום שם רע אני מוציא משום

מפני תיקון העולם. אמר רב יוסף בר מנימי אמר רב נחמן והוא